

Stavseting: ÁTTU AT HAVT REGLULIGAR KANNINGAR

– Tann størsti trupulleikin, tá ið umræður stavseting, eru teir bókstavir, sum vit ikki reiðiliga hoyra. Tað sigur Katrin Næs, málfrøðingur, sum heldur tað vera undranarvert, at vit ikki jakast meira um málið

BARBARA HOLM

Eg veit ikki um eg skal fara í tað kjakið aftur. Føroyingum dáma ikki at hoyra um stavseting, tí tað verður altíð uppfatað sum, at ein finnist at fólki, sum ikki stava heilt rætt.

Tað er tað fyrsta Katrin Næs sigur, tá ið hon skal seta orð á stavseting og trupulleikarnar við tí sama í dag.

Hon er málfrøðingur, og hevur stóran áhuga fyri stavseting og fyri at avdúka, júst hvar trupulleikarnir eru. Eftir hennara tykki er tað alt avgerandi, at vit vita hvar trupulleikarnir eru, so vit málrættað kunnu gera nakað við tað.

– Málið er mangan at meta sum ein ideologi. Fólk fara í hvør sína skotgrøv, tá ið kjakið snýr seg um stavseting og trupult er at fáa nakað konstruktívt burturúr, sigur Katrin.

Eftir hennara tykki er tað sera harmiligt, at almenna orðaskifti ikki er nóg búgvíð til at seta orð á, hvat vit skulu gera við trupulleikan. Hetta einamest tí, at málfrøðingar, sum royna at seta orð á trupulleikar, vera

**Tað vísir seg, at
ð'ini eru størstu
trupulleikin.
Og tað er bæði
tá ið umræður
sagnorð og
navnorð«**

mangan lagdir undir at vilja finnast at teimum, sum ikki stava feilfrítt.

– Men tað er jú als ikki tað vit vilja. At ein stavivilla er í onkrastaðni ger ongan mun. Tað einasta, eg havi áhuga fyri er, hvussu vit kunnu gera føroyskt lættari fyri føroyingar, sigur Katrin Næs.

Hava ongar regluligar kanningar

Í 2000 gjørdi Katrin Næs sína fyrstu kanning av hvar trupulleikarnir eru, tá ið umræður stavseting. Vit hoyra mangan, at føroyingar duga ikki at stava føroyskt, men júst hvar eru snávingarsteinarnir?

– Tað vísir seg, at ð'ini eru størstu trupulleikin. Og tað er bæði tá ið umræður sagnorð og navnorð. Harnæst er ir/ur endingar, har fólk í talumáli ikki hoyra, um tað skal vera ir ella ur, sigur Katrin.

Hon setti sær fyri at kanna, hvørjar stavivillur vóru í stílum, sum miðnámskúlanæmingar høvdu skrivað, og setti síðani stavivillurnar í bólkar, fyri at hava møguleikan at greina úrslitið.

– Umframt ð'ini og ir/ur endingarnar, vóru eisini nógv dømi um, at næmingarnir valdu skeivt sjálvljóð. Til dømis »sjolvur« í staðin fyri »sjálvur« og so framvegis, greiður Katrin frá.

Ein partur av næmingunum høvdu eisini trupulleika við at skilja ímillum, nær samansett orð skulu vera saman, og nær tey skulu skiljast at.

– Eg ímyndi mær, at tað enska málið hevur havt eina ávirkan á hetta. Á enskum setir tú sjáldan orð saman, men tað eru púra greiðar reglar fyri nær tú skalt gera hetta á føroyskum, sigur Katrin.

Eftir hennara tykki hevði tað verið skilagott, um almenni myndugleikin setti sær fyri at kanna stavseting á hvørjum ári, soleiðis at møguleiki var fyri at fylgja við gongdini.

Men eingin reglulig kanning verður gjørd, og tað førir við sær, at tað ikki ber til at skipa fyri miðvísari frálæru í skúlunum út frá tí, sum vit vita er ein trupulleiki.

BARBARA@SOSIALURIN.FO

**Málfrøðingar,
sum royna at seta
orð á trupulleikar
við stavseting, vera
mangan lagdir undir
at finnast at**

